

Ovaj je dokument samo dokumentacijska pomoć za čiji sadržaj institucije ne preuzimaju odgovornost.

► **B**

DIREKTIVA VIJEĆA 94/33/EZ

od 22. lipnja 1994.

o zaštiti mladih ljudi na radu

(SL L 216, 20.8.1994., str. 12)

Promijenila:

		Službeni list		
		br.	stranica	datum
► <u>M1</u>	Direktiva 2007/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2007.	L 165	21	27.6.2007
► <u>M2</u>	Direktiva 2014/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014.	L 65	1	5.3.2014

DIREKTIVA VIJEĆA 94/33/EZ

od 22. lipnja 1994.

o zaštiti mladih ljudi na radu

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 118.a,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

u skladu s postupkom iz članka 189.c Ugovora ⁽³⁾,

budući da se člankom 118.a Ugovora propisuje da Vijeće u obliku direktiva donosi minimalne zahtjeve za poticanje poboljšanja, posebno u radnoj okolini, u pogledu zdravlja i sigurnosti radnika;

budući da se prema uvjetima iz tog članka tim direktivama mora izbjeći uvođenje administrativnih, financijskih i pravnih ograničenja na način koji bi priječio osnivanje i razvoj malih i srednjih poduzeća;

budući da se u točkama 20. i 22. Povelje Zajednice o osnovnim socijalnim pravima radnika, koju je donijelo Europsko vijeće u Strasbourgu 9. prosinca 1989. navodi:

„20. Ne dovodeći u pitanje pravila koja mogu biti povoljnija za mlade ljude, posebno ona koja osiguravaju njihovu pripremu za rad kroz strukovno osposobljavanje i koja su predmet odstupanja ograničenih na neke lakše poslove, najniža dob za zaposlenje ne smije biti niža od najniže dobi predviđene za završetak obveznog školovanja, a u svakom slučaju ne smije biti niža od 15 godina;

22. Moraju se poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se prilagodili propisi o radu koji se primjenjuju na mlade radnike tako da se udovolji njihovim specifičnim potrebama u pogledu razvoja, strukovnog osposobljavanja i pristupa zapošljavanju.

Mora se posebno ograničiti trajanje rada – bez mogućnosti da se to ograničenje zaobide prekovremenim radom – a noćni rad zabraniti za radnike mlade od osamnaest godina, osim u slučaju posebnih poslova predviđenih nacionalnim zakonodavstvom ili propisima.”;

⁽¹⁾ SL C 84, 4.4.1992., str. 7.

⁽²⁾ SL C 313, 30.11.1992., str. 70.

⁽³⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 17. prosinca 1992. (SL C 21, 25.1.1993., str. 167.). Zajedničko stajalište Vijeća od 23. studenoga 1993. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Europskog parlamenta od 9. ožujka 1994. (SL C 91, 28.3.1994., str. 89.).

▼B

budući da treba uzeti u obzir načela Međunarodne organizacije rada o zaštiti mladih ljudi na radu, uključujući ona koja se odnose na najnižu dob za pristup zaposlenju ili radu;

budući da je u toj Rezoluciji o dječjem radu⁽¹⁾ Europski parlament sažeo različite aspekte rada mladih ljudi i naglasio njegove učinke na njihovo zdravlje, sigurnost te fizički i intelektualni razvoj i ukazao na potrebu donošenja direktive o usklađivanju nacionalnog zakonodavstva u tom području;

budući da se člankom 15. Direktive Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu⁽²⁾ propisuje da posebno osjetljive rizične skupine moraju biti zaštićene od opasnosti koje utječu posebno na njih;

budući da se djeca i mladež moraju smatrati specifičnim rizičnim skupinama i da se moraju poduzeti mjere u vezi s njihovom sigurnosti i zdravljem;

budući da ranjivost djece zahtijeva od država članica da zabrane njihovo zapošljavanje i osiguraju da najniža dob za rad ili zaposlenje nije niža od najniže dobi u kojoj je u skladu s nacionalnim pravom predviđen završetak obveznog školovanja, ali u svakom slučaju nije niža od 15 godina; budući da se odstupanja od zabrane dječjeg rada mogu priznati samo u posebnim slučajevima pod uvjetima određenima u ovoj Direktivi; budući da takva odstupanja nipošto ne smiju štetiti redovitom pohađanju škole niti sprečavati djecu u stjecanju svih koristi od obrazovanja;

budući da, s obzirom na prirodu prijelaza iz djetinjstva u život odraslih, rad mladeži treba strogo regulirati i zaštititi;

budući da svaki poslodavac treba jamčiti mladim ljudima radne uvjete primjerene njihovoj dobi;

budući da mjere potrebne da se zaštiti sigurnost i zdravlje mladih ljudi poslodavci trebaju provoditi na temelju procjene opasnosti za mlade ljude vezanih uz rad;

budući da države članice trebaju zaštititi mlade ljude od svih specifičnih rizika koji proizlaze iz njihovog nedostatka iskustva, nepostojanja svijesti o postojećim ili potencijalnim rizicima ili iz njihove nezrelosti;

budući da države članice stoga trebaju zabraniti zapošljavanje mladih na poslovima navedenima u ovoj Direktivi;

⁽¹⁾ SL C 190, 20.7.1987., str. 44.

⁽²⁾ SL L 183, 29.6.1989., str. 1.

▼B

budući da bi donošenje specifičnih minimalnih zahtjeva u pogledu organizacije radnog vremena moglo poboljšati radne uvjete za mlade;

budući da najdulje radno vrijeme za mlade treba strogo ograničiti i noćni rad mladih zabraniti, s iznimkom nekih poslova predviđenih u nacionalnom zakonodavstvu ili nacionalnim propisima;

budući da države članice trebaju poduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurale da radno vrijeme mladih koji stječu školsko obrazovanje ne šteti njihovoj sposobnosti da od tog obrazovanja imaju korist;

budući da vrijeme koje mlade osobe koje rade po programu koji kombinira teoretsko obrazovanje i/ili praktičan rad ili radnu praksu u poduzeću utroše za obrazovanje treba računati kao radno vrijeme;

budući da mladima treba osigurati minimalni dnevni, tjedni i godišnji odmor i odgovarajuće stanke kako bi se osigurala njihova sigurnost i zdravlje;

budući da, s obzirom na tjedni odmor, treba primjereno voditi računa o raznolikosti kulturnih, etničkih, vjerskih i drugih čimbenika koji prevladavaju u državama članicama; budući da, posebno, svaka država članica sama konačno odlučuje treba li nedjelja biti uključena u tjedni odmor i ako da, u kojoj mjeri;

budući da odgovarajuće radno iskustvo može doprinijeti cilju pripreme mladih ljudi za radni i društveni život odraslih, pod uvjetom da je osigurano da se izbjegne bilo kakva šteta za njihovu sigurnost, zdravlje i razvoj;

budući da, iako bi se odstupanja od zabrana i ograničenja uvedenih ovom Direktivom mogla činiti prijeko potrebnima za određene aktivnosti i posebne situacije, njihova primjena ne smije utjecati na temeljna načela ustanovljenog sustava zaštite;

budući da ova Direktiva predstavlja konkretan korak prema razvoju socijalne dimenzije unutarnjeg tržišta;

budući da primjena sustava zaštite u praksi utvrđenog ovom Direktivom od država članica zahtijeva da provedu sustav učinkovitih i proporcionalnih mjera;

▼B

budući da provedba nekih odredaba ove Direktive predstavlja osobite probleme za jednu državu članicu s obzirom na njezin sustav zaštite mladih ljudi na radu; budući da toj državi članici treba stoga dopustiti da se suzdrži od provedbe odgovarajućih odredbi za prikladno razdoblje,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

DIO I.*Članak 1.***Svrha**

1. Države članice donose potrebne mjere kako bi zabranile dječji rad.

Države članice pod uvjetima utvrđenima ovom Direktivom osiguravaju da najniža dob za rad ili zaposlenje nije niža od najniže dobi predviđene za završetak obveznog redovitog školovanja kako je uvedena nacionalnim pravom ili u svakom slučaju nije niža od 15 godina.

2. Države članice osiguravaju da je rad mladeži strogo reguliran i zaštićen u skladu s uvjetima utvrđenima ovom Direktivom.

3. Države članice općenito osiguravaju da poslodavci mladim ljudima jamče radne uvjete primjerene njihovoj dobi.

Države članice osiguravaju da su mladi ljudi zaštićeni od gospodarskog iskorištavanja i od svakog rada koji bi mogao ugroziti njihovu sigurnost, zdravlje ili fizički, mentalni, moralni ili socijalni razvoj ili ometati njihovo obrazovanje.

*Članak 2.***Područje primjene**

1. Ova Direktiva primjenjuje se na sve osobe mlađe od 18 godina koje imaju ugovor o radu ili radni odnos određen važećim pravom u državi članici i/ili na koji se primjenjuje važeće pravo u državi članici.

2. Države članice mogu donijeti zakonodavnu ili regulatornu odredbu, s ograničenjima i pod uvjetima koje odrede zakonodavnom ili regulatornom odredbom, na temelju koje se ova Direktiva ne primjenjuje na povremeni rad ili kratkotrajni rad koji uključuje:

(a) kućanski rad u privatnom kućanstvu; ili

(b) rad koji se ne smatra štetnim, škodljivim ili opasnim za mlade ljude u okviru obiteljskog poduzeća.

▼B*Članak 3.***Definicije**

Za potrebe ove Direktive:

- (a) „mlada osoba” znači svaka osoba mlađa od 18 godina navedena u članku 2. stavku 1.;
- (b) „dijete” znači svaka mlada osoba mlađa od 15 godina ili koja je još uvijek na obveznom redovitom školovanju u skladu s nacionalnim pravom;
- (c) „mladež” znači sve mlade osobe u dobi od najmanje 15 godina, ali najviše 18 godina, koje više nisu na obveznom redovitom školovanju u skladu s nacionalnim pravom;
- (d) „lakši poslovi” znači svaki rad koji zbog svojstvene prirode zadatka koje uključuje i posebnih uvjeta pod kojima se izvodi:
 - i. vjerojatno neće štetiti sigurnosti, zdravlju ili razvoju djece; i
 - ii. nije takav da šteti njihovom pohađanju škole, njihovom sudjelovanju u programima profesionalnog usmjeravanja ili osposobljavanja koje je odobrilo nadležno tijelo ili njihovoj sposobnosti da steknu korist od poduke koju su dobili;
- (e) „radno vrijeme” znači svako razdoblje tijekom kojeg je mlada osoba na poslu, na raspolaganju poslodavcu i izvršava svoje aktivnosti ili dužnosti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i/ili praksom;
- (f) „odmor” znači svako razdoblje koje nije radno vrijeme.

*Članak 4.***Zabrana dječjeg rada**

1. Države članice donose potrebne mjere kojima zabranjuju dječji rad.
2. Uzimajući u obzir ciljeve navedene u članku 1., države članice mogu donijeti zakonodavne ili regulatorne odredbe na temelju kojih se zabrana dječjeg rada ne primjenjuje na:
 - (a) djecu koja se bave aktivnostima iz članka 5.;
 - (b) djecu u dobi od najmanje 14 godina koja rade u okviru kombiniranog programa rada i osposobljavanja ili u okviru programa radne prakse u poduzeću, pod uvjetom da se takav rad obavlja u skladu s uvjetima koje odredi nadležno tijelo;

▼B

(c) djecu u dobi od najmanje 14 godina koja obavljaju lakše poslove koje ne obuhvaća članak 5.; lakše poslove koje ne obuhvaća članak 5. mogu, međutim obavljati djeca u dobi od 13 godina ograničen broj sati tjedno u slučaju kategorija rada koje određuje nacionalno zakonodavstvo.

3. Države članice koje koriste mogućnost iz stavka 2. točke (c) određuju radne uvjete koji se odnose na dotične lakše poslove pridržavajući se odredaba ove Direktive.

*Članak 5.***Kulturne ili slične aktivnosti**

1. Zapošljavanje djece za potrebe izvođenja kulturnih, umjetničkih, sportskih ili oglašivačkih aktivnosti mora u svakom pojedinom slučaju prethodno odobriti nadležno tijelo.

2. Države članice zakonodavnom ili regulatornom odredbom određuju radne uvjete za djecu u slučajevima iz stavka 1. i pojedinih postupaka prethodnog odobrenja, pod uvjetom da aktivnosti:

- i. neće štetiti sigurnosti, zdravlju ili razvoju djece; i
- ii. nisu takve da štete njihovom pohađanju škole, njihovom sudjelovanju u programima profesionalnog usmjeravanja ili osposobljavanja koje je odobrilo nadležno tijelo ili njihovoj sposobnosti da steknu korist od poduke koju su dobili.

3. Odstupajući od postupaka predviđenih u stavku 1., u slučaju djece u dobi od najmanje 13 godina, države članice mogu, zakonodavnom ili regulatornom odredbom, u skladu s uvjetima koje odrede, odobriti zapošljavanje djece u svrhu izvođenja kulturnih, umjetničkih, sportskih ili oglašivačkih aktivnosti.

4. Države članice koje imaju poseban sustav odobrenja za manekenske agencije s obzirom na aktivnosti djece mogu zadržati taj sustav.

DIO II.

*Članak 6.***Opće obveze poslodavaca**

1. Ne dovodeći u pitanje članak 4. stavak 1., poslodavac donosi potrebne mjere kako bi zaštitio sigurnost i zdravlje mladih ljudi, uzimajući posebno u obzir specifične rizike iz članka 7. stavka 1.

2. Poslodavac provodi mjere predviđene stavkom 1. na temelju procjene opasnosti za mlade ljude u vezi s njihovim radom.

▼B

Procjena se mora napraviti prije nego mladi ljudi počnu s radom i u slučaju svake veće promjene u radnim uvjetima, pri čemu pozornost treba obratiti posebno na sljedeće točke:

- (a) oprema i raspored radnog mjesta i radnog prostora;
- (b) priroda, stupanj i trajanje izlaganja fizikalnim, biološkim i kemijskim agensima;
- (c) oblik, opseg i uporaba radne opreme, posebno agensa, strojeva, aparata i naprava, i načina na koji se njima rukuje;
- (d) organiziranje radnih postupaka i operacija te način na koji se oni kombiniraju (organizacija rada);
- (e) razina osposobljavanja i poduke koju dobivaju mladi ljudi.

Ako ta procjena pokaže da postoji rizik za sigurnost, fizičko ili mentalno zdravlje ili razvoj mladih ljudi, treba osigurati odgovarajuću besplatnu procjenu i nadzor njihovog zdravlja u redovitim razmacima, ne dovodeći u pitanje Direktivu 89/391/EEZ.

Besplatna procjena i praćenje zdravlja može biti dio nacionalnog sustava zdravstva.

3. Poslodavac obavještuje mlade ljude o mogućim rizicima i o svim mjerama donesenim u vezi s njihovom sigurnosti i zdravljem.

Nadalje, poslodavac obavještuje zakonske zastupnike djece o mogućim rizicima i o svim mjerama donesenima u vezi sa sigurnosti i zdravljem djece.

4. Poslodavac uključuje zaštitne i preventivne službe iz članka 7. Direktive 89/391/EEZ u planiranje, provedbu i praćenje uvjeta sigurnosti i zdravlja koji se odnose na mlade ljude.

Članak 7.

Ranjivost mladih ljudi - Zabrana rada

1. Države članice osiguravaju da su mladi ljudi zaštićeni od svih specifičnih rizika za njihovu sigurnost, zdravlje i razvoj koji su posljedica njihovog nedostatka iskustva, nepostojanja svijesti o postojećim ili potencijalnim rizicima ili činjenice da mladi ljudi još nisu potpuno sazreli.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 4. stavak 1., države članice s tim ciljem zabranjuju zapošljavanje mladih ljudi na:

- (a) poslovima koji su objektivno iznad njihovih fizičkih ili psiholoških sposobnosti;

▼B

- (b) poslovima koji uključuju štetno izlaganje agensima koji su otrovni, kancerogeni, izazivaju nasljedna genetska oštećenja ili štete plodu, ili na bilo koji drugi način kronično utječu na ljudsko zdravlje;
- (c) poslovima koji uključuju štetno izlaganje radijaciji;
- (d) poslovima koji uključuju rizike od nesreća za koje se može pretpostaviti da ih mlada osoba ne može prepoznati ili izbjeći zbog svoje nedovoljne pozornosti koju posvećuje sigurnosti ili nedostatka iskustva ili osposobljenosti; ili
- (e) poslovima u kojima postoji rizik za zdravlje zbog ekstremne hladnoće ili vrućine, ili zbog buke ili vibracije.

Rad koji bi mogao predstavljati specifične rizike za mlade ljude u smislu stavka 1. uključuje:

— rad koji uključuje štetno izlaganje fizičkim, biološkim i kemijskim agensima iz točke I. Priloga, i

— postupke i rad iz točke II. Priloga.

3. Države članice mogu zakonskom ili regulatornom odredbom odobriti odstupanja od stavka 2. u slučaju mladeži, kada su takva odstupanja nužna za njihovo strukovno osposobljavanje, pod uvjetom da se zaštita njihove sigurnosti i zdravlja osigura tako da se rad obavlja pod nadzorom ovlaštene osobe u smislu članka 7. Direktive 89/391/EEZ i pod uvjetom da se zajamči zaštita koju pruža ta Direktiva.

DIO III.

*Članak 8.***Radno vrijeme**

1. Države članice koje koriste mogućnost iz članka 4. stavka 2. točaka (b) i (c) donose potrebne mjere kako bi radno vrijeme djece ograničile na:

- (a) osam sati dnevno i 40 sati tjedno za rad koji se obavlja u okviru kombiniranog programa rada i osposobljavanja ili u okviru programa radne prakse u poduzeću;
- (b) dva sata dnevno na školski dan i 12 sati tjedno za rad koji se obavlja tijekom polugodišta izvan vremena određenog za pohađanje škole, pod uvjetom da to ne zabranjuje nacionalno zakonodavstvo i/ili praksa;

dnevno radno vrijeme nipošto ne smije prelaziti sedam sati; ova granica može se povisiti na osam sati u slučaju djece koja su navršila 15 godina;

▼B

- (c) sedam sati dnevno i 35 sati tjedno za rad koji se obavlja za vrijeme razdoblja od najmanje tjedan dana kada nema nastave; ove granice mogu se povisiti na osam sati dnevno i 40 sati tjedno u slučaju djece koja su navršila 15 godina;
 - (d) sedam sati dnevno i 35 sati tjedno za lakše poslove koje obavljaju djeca koja više nisu uključena u obvezno redovito školovanje u skladu s nacionalnim pravom.
2. Države članice donose potrebne mjere kako bi radno vrijeme mladeži ograničile na osam sati dnevno i 40 sati tjedno.
 3. Vrijeme koje se koristi za osposobljavanje mlade osobe koja radi u okviru kombiniranog programa rada i osposobljavanja i/ili u okviru programa radne prakse u poduzeću računa se kao radno vrijeme.
 4. Ako je mlada osoba zaposlena kod više od jednog poslodavca, radni dani i radno vrijeme se zbrajaju.
 5. Države članice mogu zakonskom ili regulatornom odredbom odobriti odstupanja od stavka 1. točke (a) i stavka 2. ili izuzećem ili kada postoje objektivni razlozi za to.

Države članice mogu zakonskom ili regulatornom odredbom odrediti uvjete, ograničenja i postupke za provedbu takvih odstupanja.

*Članak 9.***Noćni rad**

1. (a) Države članice koje koriste mogućnost iz članka 4. stavka 2. točke (b) ili (c) donose potrebne mjere kako bi zabranile dječji rad između 20 sati uvečer i 6 sati ujutro.
- (b) Države članice donose potrebne mjere kako bi zabranile rad mladeži ili između 22 sata uvečer i 6 sati ujutro ili između 23 sata uvečer i 7 sati ujutro.
2. (a) Države članice mogu zakonskom ili regulatornom odredbom odobriti rad mladeži u posebnim područjima aktivnosti tijekom razdoblja u kojem je noćni rad zabranjen kako je navedeno u stavku 1. točki (b).

U tom slučaju, države članice donose potrebne mjere kako bi osigurale da mladež nadzire odrasla osoba kada je takav nadzor potreban za zaštitu mladeži.

- (b) Ako se primjenjuje točka (a), rad se i dalje zabranjuje između ponoći i 4 sata ujutro.

▼B

Međutim, države članice mogu zakonskom ili regulatornom odredbom odobriti rad mladeži tijekom razdoblja u kojem je noćni rad zabranjen u sljedećim slučajevima, kada postoje objektivni razlozi za to i pod uvjetom da je mladeži dozvoljeno vrijeme odmora i da ciljevi iz članka 1. nisu dovedeni u pitanje:

- rad koji se obavlja u brodarstvu ili ribarstvu,
- rad koji se obavlja u okviru oružanih snaga ili policije,
- rad koji se obavlja u bolnicama ili sličnim ustanovama,
- kulturne, umjetničke, sportske ili oglašivačke aktivnosti.

3. Prije svakog upućivanja na noćni rad i u redovitim razmacima nakon toga mladež ima pravo na besplatnu procjenu njihovog zdravlja i sposobnosti, osim ako je rad koji obavljaju tijekom razdoblja u kojem je rad zabranjen iznimne prirode.

*Članak 10.***Odmor**

1. (a) Države članice koje koriste mogućnost iz članka 4. stavka 2. točke (b) ili (c) donose potrebne mjere kako bi osigurale da za svako razdoblje od 24 sata djeca imaju pravo na odmor od najmanje 14 uzastopnih sati.

(b) Države članice donose potrebne mjere kako bi osigurale da za svako razdoblje od 24 sata, mladež ima pravo na odmor od najmanje 12 uzastopnih sati.

2. Države članice donose potrebne mjere kako bi osigurale da za svako razdoblje od sedam dana:

— djeca, za koju su koristili mogućnost iz članka 4. stavka 2. točke (b) ili (c), i

— mladež

imaju pravo na odmor od najmanje dva dana koji će po mogućnosti biti uzastopni.

Ako je opravdano iz tehničkih ili organizacijskih razloga, najkraći odmor može se skratiti, ali nipošto ne smije biti kraći od 36 uzastopnih sati.

Najkraći odmor iz prvog i drugog podstavka u načelu uključuje nedjelju.

3. Države članice mogu zakonodavnom ili regulatornom odredbom osigurati da se najkraći odmor iz stavaka 1. i 2. prekine u slučaju aktivnosti koje uključuju razdoblja rada koja su raspodijeljena tijekom dana ili su kratkotrajna.

▼B

4. Države članice mogu donijeti zakonodavnu ili regulatornu odredbu za odstupanja od stavka 1. točke (b) i stavka 2. za mladež u sljedećim slučajevima, kada postoje objektivni razlozi za to i pod uvjetom da im se omogući odgovarajući odmor i da se ciljevi iz članka 1. ne dovedu u pitanje:

- (a) rad koji se obavlja u sektorima brodarstva ili ribarstva;
- (b) rad koji se obavlja u okviru oružanih snaga ili policije;
- (c) rad koji se obavlja u bolnicama ili sličnim ustanovama;
- (d) rad koji se obavlja u poljoprivredi;
- (e) rad koji se obavlja u industriji turizma ili u hotelima i ugostiteljstvu;
- (f) aktivnosti koje uključuju razdoblja rada raspodijeljena tijekom dana.

*Članak 11.***Godišnji odmor**

Države članice koje koriste mogućnost iz članka 4. stavka 2. točke (b) ili (c) uređuju da je u školske praznike djece koja su na obveznom redovitom školovanju u skladu s nacionalnim pravom koliko god je moguće uključeno razdoblje u kojem se ne obavlja nikakav rad.

*Članak 12.***Stanke**

Države članice donose potrebne mjere kako bi osigurale da, ako je dnevno radno vrijeme dulje od četiri i pol sata, mladi ljudi imaju pravo na stanku od najmanje 30 minuta, po mogućnosti uzastopnih.

*Članak 13.***Rad mladeži u slučaju više sile**

Države članice mogu zakonodavnom ili regulatornom odredbom odobriti odstupanja od članka 8. stavka 2., članka 9. stavka 1. točke (b), članka 10. stavka 1. točke (b) i, u slučaju mladeži, članka 12. za rad pod okolnostima iz članka 5. stavka 4., Direktive 89/391/EEZ, pod uvjetom da je takav rad privremene naravi i da se mora obaviti odmah, da odrasli radnici nisu dostupni i da se mladeži dozvoli isto-vrijedna nadoknada odmora unutar sljedeća tri tjedna.

▼B

DIO IV.

*Članak 14.***Mjere**

Svaka država članica donosi sve potrebne mjere koje se primjenjuju u slučaju nepoštovanja odredaba donesenih radi provedbe ove Direktive; takve mjere moraju biti učinkovite i proporcionalne.

*Članak 15.***Prilagodba Priloga**

Prilagodbe Priloga koje su strogo tehničke prirode s obzirom na tehnički napredak, promjene međunarodnih propisa ili specifikacija i napredak u znanju u području na koje se odnosi ova Direktiva donose se u skladu s postupkom predviđenim člankom 17. Direktive 89/391/EEZ.

*Članak 16.***Klauzula o nesmanjivanju**

Ne dovodeći u pitanje pravo država članica da s obzirom na promjenjive okolnosti razviju različite odredbe o zaštiti mladih ljudi, sve dok se poštuju minimalni zahtjevi predviđeni ovom Direktivom, provedba ove Direktive ne predstavlja valjanu osnovu za smanjivanje opće razine zaštite koju dobivaju mladi ljudi.

*Članak 17.***Završne odredbe**

1. (a) Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s odredbama ove Direktive najkasnije do 22. lipnja 1996. ili osiguravaju, najkasnije do tog datuma, da socijalni partneri uvedu zahtijevane odredbe u kolektivne ugovore, pri čemu su države članice dužne donijeti sve potrebne odredbe kako bi osigurale da u svakom trenutku jamče rezultate predviđene ovom Direktivom.
- (b) Ujedinjena Kraljevina se može suzdržati od provođenja članka 8. stavka 1. točke (b) prve alineje s obzirom na odredbu koja se odnosi na najdulje tjedno radno vrijeme kao i članka 8. stavka 2. i članka 9. stavka 1. točke (b) i stavka 2. na razdoblje od četiri godine od datuma navedenog u točki (a).

Komisija podnosi izvješće o učincima ove odredbe.

Vijeće, postupajući u skladu s uvjetima predviđenima Ugovorom, odlučuje treba li to razdoblje produžiti.

- (c) Države članice o tome odmah obavješćuju Komisiju.

▼B

2. Kada države članice donose mjere iz stavka 1., te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

3. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje su već donijele ili donesu u području koje uređuje ova Direktiva.

▼M1*Članak 17.a***Izvješće o provedbi**

Svakih pet godina države članice Komisiji podnose izvješće o praktičnoj provedbi ove Direktive u obliku posebnog poglavlja jedinstvenog izvješća iz članka 17.a stavaka 1., 2. i 3. Direktive 89/391/EEZ, koje Komisiji služi kao osnova za ocjenu, u skladu s člankom 17.a stavkom 4. te Direktive.

▼B*Članak 18.*

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

▼B*PRILOG***Netaksativan popis agensa, postupaka i poslova****(Članak 7. stavak 2. drugi podstavak)****I. Agensi**1. *Fizikalni agensi*

- (a) Ionizirajuće zračenje;
- (b) Poslovi u povišenom atmosferskom tlaku, npr. u posudama pod tlakom, ronjenje.

2. *Biološki agensi***▼M2**

- (a) Biološki agensi rizičnih skupina 3. i 4. u smislu članka 2. drugog stavka, točaka 3. i 4. Direktive 2000/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

▼B3. *Kemijski agensi***▼M2**

- (a) tvari i smjese koje udovoljavaju kriterijima za razvrstavanje utvrđenima Uredbom (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ u jednom ili više sljedećih razreda i kategorija opasnosti s jednom ili više sljedećih oznaka upozorenja:

- akutna toksičnost, 1., 2. ili 3. kategorija (H300, H310, H330, H301, H311, H331),
- nadraživanje kože, kategorija 1.A, 1.B ili 1.C (H314),
- zapaljivi plin, 1. ili 2. kategorija (H220, H221);
- zapaljivi aerosoli, 1. kategorija (H222);
- zapaljiva tekućina, 1. ili 2. kategorija (H224, H225);
- eksplozivi, kategorije „nestabilnih eksploziva” ili eksplozivi podrazreda 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 1.5. (H200, H201, H202, H203, H204, H205),
- samoreagirajuće tvari i smjese vrste A, B, C ili D (H240, H241, H242),
- organski peroksidi vrste A ili B (H240, H241),
- specifična toksičnost za ciljne organe nakon jednokratnog izlaganja, 1. ili 2. kategorija (H370, H371),
- specifična toksičnost za ciljne organe nakon ponavljano izlaganja, 1. ili 2. kategorija (H372, H373),

⁽¹⁾ Direktiva 2000/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. o zaštiti radnika od rizika povezanih s izlaganjem biološkim agensima na radu (sedma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL L 262, 17.10.2000., str. 21.) (Posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 6., str. 71.).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označavanju i pakiranju tvari i smjesa, o izmjeni i stavljanju izvan snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (SL L 353, 31.12.2008., str. 1.) (Posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 20., str. 3.).

▼ M2

- preosjetljivost dišnih putova, 1. kategorija, potkategorija 1.A ili 1.B (H334),
- preosjetljivost kože, 1. kategorija, potkategorija 1.A ili 1.B (H317),
- karcinogenost, kategorija 1.A, 1.B ili 2. (H350, H350i, H351),
- mutageni učinak na zametne stanice, kategorija 1.A, 1.B ili 2. (H340, H341),
- reproduktivna toksičnost kategorije 1.A ili 1.B (H360, H360F, H360FD, H360Fd, H360D, H360Df).

(d) tvari i smjese iz članka 2. točke (a) podtočke ii. Direktive 2004/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;

▼ B

- (e) Olovo i njegovi spojevi, ako dotične agense ljudski organizam upija;
- (f) Azbest.

II. Postupci i rad**▼ M2**

1. Postupci na radu iz Priloga I. Direktivi 2004/37/EZ.

▼ B

2. Proizvodnja i rukovanje napravama, pirotehničkim sredstvima ili drugim predmetima koji sadrže eksplozive.
3. Rad s divljim ili otrovnim životinjama.
4. Industrijsko klanje životinja.
5. Rad koji uključuje rukovanje opremom za proizvodnju, skladištenje ili primjenu stlačenih, tekućih ili otopljenih plinova.
6. Rad s bačvama, cisternama, spremnicima ili pletenkama koji sadrže kemijske agense iz točke 1.3.
7. Rad koji uključuje opasnost od rušenja.
8. Rad koji uključuje opasnosti od visokog električnog napona.
9. Rad čiji tempo određuju strojevi i koji uključuje plaćanje po učinku.

⁽¹⁾ Direktiva 2004/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu (šesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive Vijeća 89/391/EEZ) (SL L 158, 30.4.2004., str. 50.) (Posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 4., str. 258.).